

Brüsszel, 2018. január 22.
(OR. en)

5285/18

MOG 4
CFSP/PESC 34
IRAQ 3

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2018. január 22.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 5283/18 MOG 3 CFSP/PESC 33 IRAQ 2

Tárgy: A Tanács következtetései Irakról
– A Tanács következtetései (2018. január 22.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az Irakról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2018. január 22-i, 3591. ülésén fogadott el.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI IRAKRÓL

Külügyek Tanácsa, 2018. január 22.

1. Az EU elismerését fejezi ki az iraki népnek, kormánynak és biztonsági erőknél, amiért – a Dáís elleni nemzetközi koalíció támogatásával (e koalíciónak az EU is tagja) – országuk területén legyőzték a Dáist.
2. Az EU újólal megerősíti, hogy elkötelezett egyrészt az EU és Irak közötti, a partnerségi és együttműködési megállapodáson (PEM) alapuló szoros partnerség kialakítása, másrészt pedig az iraki hatóságoknak az újjáépítés szakaszában és abban nyújtott támogatás mellett, hogy le tudják küzdeni az instabilitás politikai, társadalmi és gazdasági okait. Az EU arra szólít fel minden érdekelt iraki felet, hogy békés, konstruktív és felelősségteljes módon működjenek együtt e kérdések rendezése érdekében, létrehozva egy inkluzív állam alapjait, politikai, gazdasági és társadalmi lehetőségeket biztosítva mindenki számára és megszilárdítva a Dáissal szemben a közelmúltban elért katonai sikereket.
3. A Tanács emlékeztet a 2017. júniusi következtetéseire, valamint üdvözlí az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének és az Európai Bizottságnak a mellékletben szereplő közös közleményét, amelyben meghatározzák az Irakra vonatkozó uniós stratégia elemeit. A Tanács maradéktalanul támogatja a közleményben kifejtett célkitűzéseket és javasolt szakpolitikai megközelítést, és egyetért azzal, hogy most alapvető fontosságú e stratégia haladéktalan végrehajtása annak érdekében, hogy a Dáís legyőzését követően kialakult lendület fennmaradjon, és az az ország jobb jövőjének kialakítását szolgálja. E következtetésekkel együtt ez a közlemény alkotja az Irakra vonatkozó uniós stratégiát. A nagyszámú kihívásra tekintettel az EU valamennyi iraki stratégiai célkitűzésének megvalósításán egyidejűleg fog tevékenykedni. E célkitűzések az alábbi kulcsfontosságú területekre összpontosulnak:

- a) **Irak egységének, szuverenitásának és területi integritásának, valamint etnikai és vallási sokszínűségének megőrzése**
4. Az EU újólá hangsúlyozza, hogy továbbra is kitartóan támogatja Irak egységét, szuverenitását és területi integritását, továbbá hogy szilárd és tevékeny elkötelezettséget vállal az iraki társadalom etnikai, vallási és felekezeti sokszínűségének megőrzése – így például a kisebbségi csoportok védelme – iránt, a közös nemzeti identitás és az inkluzív állampolgárság közötti kapcsolatra alapozva.
5. Az EU felszólítja az iraki kormányt és a kurdisztáni regionális kormányt, hogy kezdjenek konstruktív és eredményorientált párbeszédet a legsürgetőbb kérdésekről. Ez a párbeszéd alapul szolgál majd az összes lezáratlan kérdésről folytatandó mélyrehatóbb megbeszélésekhez és ahhoz, hogy az iraki alkotmánynak – és többek között a kurd autonómiáról szóló rendelkezéseinek – a teljes körű alkalmazásán alapulva stabilabb és kölcsönösen előnyös hosszú távú kapcsolat alakuljon ki e két kormány között. Az EU úgy véli, hogy e párbeszéd létrejötte az alkotmány megfelelő rendelkezései alapján mindkét fél felelőssége, és hogy az ilyen párbeszéd és együttműködés szolgálja és tükrözi a legjobban az iraki lakosság egészének általános érdekeit. Az EU üdvözlí az e párbeszéd mielőbbi elindítása érdekében tett erőfeszítéseket. Az EU újólá megerősíti, hogy szilárdan támogatja az ENSZ közvetítési erőfeszítéseit, és ez irányú felkérés esetén készen áll a párbeszéd támogatására.

- b) Az iraki politikai rendszer megszilárdítása az arra irányuló iraki erőfeszítések támogatásával, hogy kiegyensúlyozott, inkluzív, elszámoltatható és demokratikus kormányzati rendszer jöjjön létre**
6. A konfliktus utáni helyreállítás összefüggésében az EU elismeri, hogy az iraki kormány folyamatos erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy az ENSZ-szel és a helyszínen jelen lévő egyéb szereplőkkel együttműködve stabilizálja a felszabadított területeket. Bár katonai szempontból a Dáís vereséget szenvedett, de továbbra is fenyegetést jelent. Az EU tudatában van annak, hogy Irak továbbra is jelentős kihívásokkal néz szembe. A hangsúlyt most a béke megnyerésére kell helyezni azzal, hogy az ország stabilizálja a felszabadított tartományokban kialakult helyzetet – például azáltal, hogy lehetővé teszi a belső menekülteknek a származási helyükre történő, megkülönböztetéstől mentes visszatérését –, biztosítja a megbékélést elősegítő környezetet, valamint végrehajtja a politikai és a gazdasági reformokat. Az EU hangsúlyozza, hogy a kölcsönös megértés és kompromisszumok szellemében sürgősen előtérbe kell helyezni a nemzeti érdekeket, továbbá hogy az igazságosságra és az elszámoltathatóságra, valamint a működő demokrácia, az inkluzivitás, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának elvére alapozva fel kell gyorsítani a reformok tekintetében és a nemzeti megbékélés céljából tett lépéseket. Annak érdekében, hogy megvalósuljon az ország jövőjére vonatkozó közös elképzelés kialakítására irányuló célkitűzés, elengedhetetlen, hogy az iraki nép nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt, a kölcsönös megértés és kompromisszumok szellemében most az inkluzív megbékélés útjára lépjen. Ezzel összefüggésben az EU továbbra is határozottan támogatja az ENSZ-főtitkár különleges képviselőjét és az UNAMI tevékenységét.
7. Az EU nyugtázza, hogy a nemzeti választások alkalmat kínálnak majd az összes iraki polgár érdekeit szem előtt tartó, befogadóbb és demokratikusabb állam megteremtéséhez. Az EU ösztönzi az iraki kormányt, hogy folytassa a 2018. májusi nemzeti választások tekintetében tett előrelépéseket. A választásoknak legitimnek és demokratikusnak kell lenniük. Annak biztosítása érdekében, hogy e választások előmozdítsák a valódi képviselőket biztosító intézmények és az inkluzív kormányzás létrejöttét, döntő fontosságú lesz az iraki társadalom valamennyi csoportjának – így például a kurdisztáni régióknak – a teljes körű részvétele. Ennek érdekében az EU az érintett nemzeti és nemzetközi szereplőkkel – különösen az UNAMI-val – egyeztetve kész a gyakorlatban is támogatni és szorosan figyelemmel kísérni a választási folyamatot.
8. Nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt biztosítani kell a nőknek, a fiataloknak, a civil társadalomnak és az iraki társadalom valamennyi csoportjának – így például az etnikai és a vallási kisebbségeknek – a teljes körű részvételét valamennyi folyamatban. Az EU ösztönzi a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó iraki nemzeti cselekvési terv maradéktalan végrehajtását.

9. Az EU hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a professzionális, reprezentatív és demokratikusan ellenőrzött iraki biztonsági erők tényleges biztonságot teremtsenek, fenntartsák a jogállamiságot, és biztosítsák az emberi jogok maradéktalan tiszteletben tartását. Az EU üdvözlí az iraki kormány által e tekintetben elért eredményeket, és további erőfeszítésekre ösztönöz annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi fegyveres csoport ténylegesen az iraki állam irányítása és ellenőrzése alá kerüljön. A stabilizáció terén elért eredmények megszilárdítása érdekében elengedhetetlen, hogy a biztonsági ügynökségek javítsák a polgári lakossággal fennálló kapcsolataikat. E célból az EU és a tagállamok egy uniós tanácsadó misszió (EUAM Irak) 2017. novemberi telepítésével támogatták az iraki hatóságoknak a polgári biztonsági ágazat reformjára irányuló erőfeszítéseit. A misszió stratégiai célkitűzései többek között a következők: stratégiai szintű tanácsadás és szakértelem biztosítása az iraki hatóságoknak az iraki nemzeti biztonsági stratégia végrehajtásához történő hozzájárulás érdekében, valamint azon esetleges további uniós szerepvállalás lehetőségeinek elemzése, értékelése és feltárása, amely az iraki biztonsági ágazat reformja tekintetében felmerülő szükségletek hosszú távú támogatására irányul. Az EU kiemeli a rendőrségi ágazat reformjának jelentőségét és a nemzetközi koalíció rendőri képzéssel foglalkozó munkacsoportjának a munkáját. Az EU és a tagállamok hangsúlyozzák, hogy – amint az a megfelelő tanácsi következtetésekből szerepel – általános szükség van a biztonsági ágazat reformjának támogatásában részt vevő különböző szereplők, így például az ENSZ, a Dáís elleni nemzetközi koalíció és a NATO közötti együttműködés és összhang biztosítására. E célból az EU és a tagállamok készek az uniós intézményi keret megfelelő tiszteletben tartása mellett tevékenykedni.

c) Az iraki hatóságok támogatása a humanitárius segítségnyújtásban; a korai helyreállítás, a stabilizáció, a fejlesztés és az újjáépítés támogatása

10. Az EU a legmélyebb aggodalmának ad hangot a még mindig ingatag humanitárius helyzet miatt, és méltányolja az iraki hatóságok, az ENSZ és más nemzetközi partnerek arra irányuló jelentős erőfeszítéseit, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő, illetve a konfliktus által érintett személyek számára humanitárius segílyt és támogatást nyújtsanak. Az EU aggodalmát fejezi ki a kikényszerített visszatérésekről és diszkriminatív visszaküldésekről beszámoló híradások miatt. Ismételten hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az iraki kormány és a kurd regionális kormány – a nemzetközi joggal, ezen belül többek között a nemzetközi humanitárius joggal és az emberi jogok nemzetközi jogával, valamint a nemzetközi védelmi normákkal összhangban – megvédje a polgári lakosságot, továbbá biztosítsa mindazon belső menekültek és menekültek biztonságos, megfelelő tájékoztatáson alapuló, önkéntes, megkülönböztetéstől mentes és akadálymentes visszatérését, akik olyan felszabadított területekre kívánnak visszatérni, amelyek biztonságosnak minősülnek. Ezen belül is, a visszaküldési és az újjáépítési folyamatban kiemelt figyelmet kell fordítani a lakhatáshoz, a földhöz és a tulajdonhoz való joggal kapcsolatos kérdésekre. Az EU felszólítja Irakot, hogy tartsa fenn azt a nagy múltra visszatekintő politikáját, hogy védelmet és támogatást biztosít az országban tartózkodó és ott védelemért folyamodó személyek számára.
11. Az EU hangsúlyozza, hogy a teljes nemzetközi közösségnek sürgősen folytatnia kell a rászorulóknak humanitárius támogatását, mindenekelőtt azzal, hogy támogatják az ENSZ Irakra vonatkozó 2018. évi humanitárius reagálási tervét, és figyelembe veszik az ország egészének területén felmerülő szükségleteket. Az EU és tagállamai eddig is élen jártak a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásban, és a jövőben is szolidaritást kívánnak tanúsítani az iraki nép mellett azzal, hogy a humanitárius alapelvekkel összhangban humanitárius segítséget nyújtanak a leginkább rászorulóknak.
12. Hangsúlyozzák, hogy biztosítani kell az alapvető közszolgáltatások nyújtását, és teljesíteni kell minden iraki polgár konkrét szükségleteit. Az EU emellett tudatában van annak, hogy kritikus fontosságú lépést jelent a közös megközelítések kidolgozása, valamint a humanitárius, a korai helyreállítási, az újjáépítési és a stabilizációs erőfeszítések közötti kapcsolat megteremtése. Az Irak legnagyobb támogatói közé tartozó EU és uniós tagállamok vállalják, hogy az ország egész területére kiterjedő („whole-of-Iraq”) megközelítés alapján támogatni fogják ezeket a törekvéseket az átmeneti és újjáépítési szakaszban, és készen állnak arra, hogy növeljék támogatásukat.

13. Az Irak újjáépítésének témájában Kuvaitban az EU társelnökletével megrendezésre kerülő közelgő nemzetközi konferencia jó alkalmat kínál arra, hogy az iraki kormány strukturált és a nemzetközi partnereivel összehangolt módon folytathassa a stabilizációból az újjáépítés felé való átmenet irányítását, kiemelt figyelmet fordítva a változatlanul fennálló humanitárius szükségletekre is. A konferencia emellett fontos alkalmat kínál majd Irak számára ahhoz, hogy demonstrálhassa azon gazdasági és társadalmi reformok melletti elkötelezettségét, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy mobilizálni lehessen az újjáépítéséhez és a hosszabb távú helyreállításhoz rendkívül fontos nemzetközi támogatást.
14. A stabilizációs törekvéseket Irak vezetésével, ugyanakkor a nemzetközi közösség és azon belül többek között az ENSZ, valamint a Dáís elleni nemzetközi koalíció stabilizációs munkacsoportjának támogatásával, illetve velük összehangoltan kell megvalósítani. Ennek megfelelően az EU felszólítja az iraki kormányt, hogy a nemzeti, regionális és helyi szintű érdekelt szereplőkkel folytatott párbeszéd révén, valamint az érintett közösségek – köztük a kisebbségek – érdekeit is maradéktalanul figyelembe véve gondoskodjon a tényleges biztonságról, az inkluzív kormányzásról, a helyi felelősségvállalásról, továbbá az alapvető szolgáltatások nyújtásáról a felszabadított területeken.
15. Ezzel összefüggésben az EU – amely az UNMAS-on belüli partnereivel együtt irányítja a Dáís elleni nemzetközi koalíciónak a robbanásveszély csökkentésére (*Explosive Hazard Mitigation – EHM*, más szóval aknamentesítés) irányuló törekvéseit – felszólítja az iraki kormányt, hogy számoljon fel minden olyan még meglévő bürokratikus és gyakorlati akadályt, amely útjában áll annak, hogy maradéktalanul fel lehessen használni a robbanásveszély iraki csökkentésére rendelkezésre álló nemzeti és nemzetközi forrásokat. Emellett felkéri nemzetközi partnereit, hogy növeljék a robbanásveszély csökkentésére irányuló törekvésekhez biztosított pénzügyi támogatásukat, a robbanásveszély csökkentése ugyanis fontos előfeltételét jelenti a további stabilizációs és újjáépítési munkának.

d) A fenntartható, tudásalapú és inkluzív gazdasági növekedés és munkahelyteremtés előmozdítása

16. Az EU örömmel nyugtázza az iraki kormány által annak érdekében tett első erőfeszítéseket, hogy eleget tegyen az IMF-fel kötött készenléti megállapodásban foglalt követelményeknek, de aggodalommal tölti el, hogy a közelmúltban nem történt előrehaladás ezen a téren, és felhívja a figyelmet arra, hogy a megállapodás értelmében teljesítendő reformokkal kapcsolatos előrehaladás hiánya veszélyeztetni fogja Irak pénzügyi stabilitását. Hangsúlyozza, hogy sürgősen folytatódniuk kell a pénzügyi és gazdasági reformoknak, valamint megfelelő költségvetési forrásokat kell biztosítani a szubnacionális kormányzatok részére annak érdekében, hogy Irak elindulhasson a gazdasági fellendülés, az újjáépítés, továbbá a tartós gazdasági és társadalmi fejlődés útján; ezek alapvető elemeit képezik egy, az állam és a lakosság közötti megerősített társadalmi szerződésnek. Az EU üdvözli az EBB és Irak azt célzó törekvéseit, hogy lezárják a tárgyalásokat az Iraknak nyújtandó, hosszú távra szóló hiteltámogatásra irányuló keretmegállapodásról.
17. Az EU kész segíteni Irakot a gazdaság megerősítéséhez és diverzifikálásához szükséges reformok végrehajtásában, ez ugyanis javítani fogja a munkahelyteremtési esélyeket, többek között a fiatalok számára is. Az oktatási rendszer megerősítése alapvető fontosságú Irak hosszú távú stabilizációja szempontjából, és fontos katalizátora az ország fejlődésének. Ezzel összefüggésben a mindenkire kiterjedő, méltányos és színvonalas oktatás megteremtéséhez biztosított uniós támogatás nélkülözhetetlen elem ahhoz, hogy el lehessen kerülni egy „elveszett nemzedék” létrejöttét. Az EU aktívan támogatja az iraki hatóságok arra irányuló tevékenységét, hogy felvegyék a küzdelmet a korrupció ellen, javítsák a közszolgáltatásokat, minden kormányzati szinten megerősítsék az inkluzív kormányzást, valamint hogy biztosítsák, hogy valamennyi reformtörekvés középpontjában – etnikai hovatartozásra, nemre, vallásra és meggyőződésre való tekintet nélkül – az iraki polgárok álljanak.

e) Egy hatékony és független igazságügyi rendszer létrejöttének előmozdítása és az elszámoltathatóság biztosítása

18. Az EU véleménye szerint Irak hosszú távú stabilitása szempontjából alapvető fontosságú, hogy a kormány és a politikai vezetők javaslatot tegyenek egy hiteles átmeneti igazságszolgáltatási folyamat kialakítására és támogassák a folyamatot. A nemzeti megbékélés fontos elemét képezi az, ha a bűncselekmények elkövetőit – függetlenül attól, hogy melyik félhez tartoznak – jogszerű eljárást biztosítva elszámoltatják. Minden áldozat sérelmeit egyenlően kell kezelni.

19. Ennek jegyében az EU kész támogatni azokat az iraki és nemzetközi erőfeszítéseket, amelyek a Dáís tagjainak felelősségre vonására, valamint az emberi jogi jogsértésekért való elszámoltathatóság biztosítására irányulnak – a jogszerű eljárás elvei alapján, illetve összhangban az ENSZ-nek a 2379. sz. ENSZ BT-határozat értelmében folyamatban lévő erőfeszítéseivel –, a háborús bűncselekményeket és az emberiség elleni bűncselekményeket, valamint a kisebbségi csoportokhoz tartozó személyek ellen elkövetett cselekményeket is beleértve. E tekintetben továbbra is kiemelt figyelmet érdemel a külföldi terrorista harcosok – és különösen a visszatérő külföldi terrorista harcosok – kérdése. A továbbiakban is kulcsfontosságú marad az érintett szereplőkkel jogszerűen és a megfelelő csatornákon keresztül folytatott együttműködés és információmegosztás. Az EU ismételten felszólítja Irakot, hogy csatlakozzon a Római Statútumhoz.
20. Az EU hangsúlyozza, hogy elvi okokból ellenzi a halálbüntetés alkalmazását. Szilárd meggyőződése, hogy a halálbüntetés alkalmazása – amellet, hogy erkölcsileg is elítélendő tett – kontraproduktív eszköz, úgy is mint büntetés és úgy is mint a bűncselekmények elkövetésétől való elrettentés eszköze. Még a legsúlyosabb bűncselekmények esetében is van mód ugyanilyen szigorú, de nem visszafordíthatatlan büntetés kiszabására, még abban az esetben is, amikor az állam rendkívül nehéz helyzetben van. Ezek a megfontolások még nagyobb jelentőséggel bírnak Irak jelenlegi, a stabilizációt és a megbékélést illetően kihívásokkal teli helyzetének tükrében, amely a terrorista erőszak 2003 óta végbement több ciklusára vezethető vissza. Az EU ismételten felszólítja az iraki szövetségi kormányt, hogy a kivégzésekre vonatkozóan vezessen be moratóriumot, a kurdisztáni regionális kormányt pedig a moratórium visszaállítására szólítja fel, azt a célt szem előtt tartva, hogy később végleg eltöröljék a halálbüntetést.

f) Migrációs párbeszéd kialakítása Irakkal

21. A Tanács üdvözli, hogy hivatalos párbeszéd indult Irakkal a migráció kérdésében, ami lehetővé tette olyan közös érdekű területek kijelölését, ahol lehetőség van az együttműködés elmélyítésére. A Tanács várakozással tekint e párbeszéd folytatása elé, amelynek a migráció valamennyi aspektusára ki kell terjednie egy kölcsönösen előnyös, együttes összefogás keretében. Az EU felszólítja az iraki kormányt, hogy továbbra is működjön együtt olyan eljárások kialakításában, amelyek elősegítik az iraki állampolgárok méltósággal, biztonságban és rendezett körülmények között történő visszatérését hazájukba, összhangban a nemzetközi joggal és ezen belül az emberi jogok nemzetközi jogával, illetve a saját állampolgárok visszafogadásának kötelezettségével, továbbá Iraknak a partnerségi és együttműködési megállapodásban megfogalmazott kötelezettségvállalásaival.

g) Irak jószomszédi kapcsolatainak támogatása

22. Az EU elkötelezett a regionális párbeszéd előmozdítása mellett, és üdvözli, hogy Irak folyamatos diplomáciai kapcsolatokat tart fenn a szomszédos országokkal. Az EU a térség összes országát arra ösztönzi, hogy vállaljanak konstruktív szerepet, tartsák fenn és növeljék az Irak számára biztosított támogatásukat, valamint a továbbiakban is támogassák Irak egységét, szuverenitását és területi integritását. Hangsúlyozza, hogy a regionális együttműködés javítása fontos szerepet játszik Irak és a szomszédos országok jóléte szempontjából.
23. A Tanács felkéri a főképviselőt és a Bizottságot, hogy azonnali hatállyal hajtsák végre ezt a stratégiát, és adott esetben irányozzák elő a stratégia legkésőbb két év után történő felülvizsgálatát. Az uniós intézmények és az uniós tagállamok gyors és hatékony donorkoordinációt folytatnak majd az Irakra vonatkozó uniós stratégia megvalósítása során, és integrált megközelítés alkalmazására fognak törekedni.
-